

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА НАДЗОР НАД ОБАВЉАЊЕМ ДЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА
ОДЕЉЕЊЕ ЗА НАДЗОР НАД ДЕЛАТНОШЋУ
ДОБРОВОЉНИХ ПЕНЗИЈСКИХ ФОНДОВА

СЕКТОР ДОБРОВОЉНИХ ПЕНЗИЈСКИХ ФОНДОВА У СРБИЈИ

Извештај за четврто тромесечје 2019. године

Садржај:

1. Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова	3
2. Нето имовина добровољних пензијских фондова	4
3. Структура имовине добровољних пензијских фондова.....	5
4. Принос од улагања	6
5. Накнаде друштава за управљање	10
6. Обим трговања хартијама од вредности.....	11
7. Трансакциони трошкови	11
8. Број и структура корисника	12
9. Уплате, исплате и пренос средстава.....	14

1. Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова

На тржишту добровољних пензијских фондова, на крају четвртог тромесечја 2019. године пословала су четири друштва за управљање, која су управљала имовином седам добровољних пензијских фондова, једна кастоди банка, пет банака посредника и једно осигуравајуће друштво посредник.¹

Слика: Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова

На крају четвртог тромесечја 2019. године, у друштвима за управљање била су запослена 124 лица. Број запослених је исти као у претходном тромесечју.

Народна банка Србије, на основу положеног стручног испита и испуњених осталих потребних услова, издаје дозволу за обављање послова информисања о пословању добровољних пензијских фондова. До краја четвртог тромесечја 2019. године издато је 859 дозвола за обављање послова агента продаје.

Друштва за управљање, банке и осигуравајућа друштва као посредници могу ангажовати агенте продаје. На крају четвртог тромесечја 2019. године, друштва за управљање ангажовала су 97 лица, банке посредници 496 лица, а друштво за осигурање 46 лица.

¹ Raiffeisen banka a. d. Beograd, OTP banka Srbija a. d. Beograd, NLB banka a. d. Beograd, Addiko Bank a. d. Beograd и Sberbank a.d. Beograd, Акционарско друштво за осигурање „ДДОР Нови Сад”, Нови Сад.

2. Нето имовина добровољних пензијских фондова

Нето имовина фондова на крају четвртог тромесечја 2019. године износила је 45,2 милијарде динара. У четвртом тромесечју нето имовина је порасла за 4,1% у односу на претходно тромесечје и за 12,6% у односу на крај 2018. године. На промену вредности нето имовине утичу нето уплате² средстава у фондове, исплате средстава из фондова и добит коју фондови остварују од улагања. У четвртом тромесечју 2019. године, укупне уплате износили су 1.012,19 милиона динара, чланови су повукли 351,27 милиона динара, док је добит од улагања износила 1.121,23 милиона динара.

На крају четвртог тромесечја 2019. године нето имовина износила је 45,2 милијарде динара.

Нето имовина у сектору на крају периода

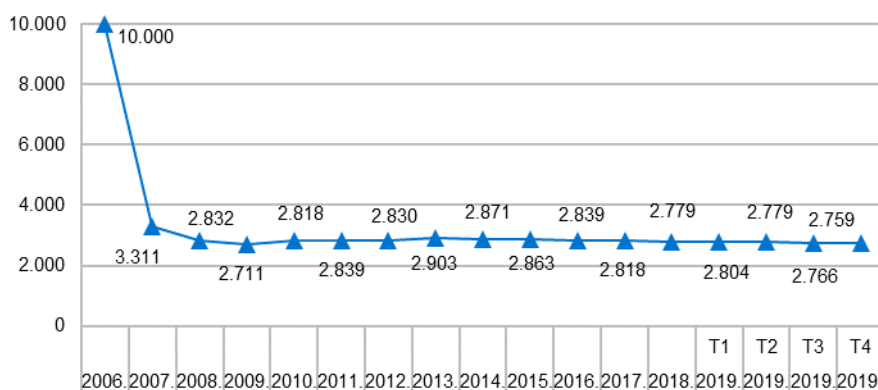
(у млрд RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.			
												T1	T2	T3	T4
3,1	4,6	7,2	9,9	12,5	16,0	19,7	23,6	28,9	32,8	36,2	40,2	41,6	42,1	43,5	45,2

Извор: Народна банка Србије.

Концентрација у сектору на крају периода

(Херфиндал–Хиршманов индекс)

Извор: Народна банка Србије.

Тржишна концентрација у сектору³ на крају четвртог тромесечја 2019. године, мерена Херфиндал–Хиршмановим индексом, износила је 2.759 поена, што указује на високу концентрацију на тржишту добровољних пензијских фондова.

Ако се фондови класификују по групама према висини нето имовине фонда у односу на висину нето имовине сектора, у групама „велики” и „средњи” налазе се

² Нето уплате су укупне уплате умањене за накнаду приликом уплате.

³ Посматрано према учешћу у укупној нето имовини.

по два фонда, који заједно остварују тржишно учешће од 94%, док највећи фонд има удео од око 40%.

Број фондова у групама подељеним према тржишном учешћу
(у јединицама)

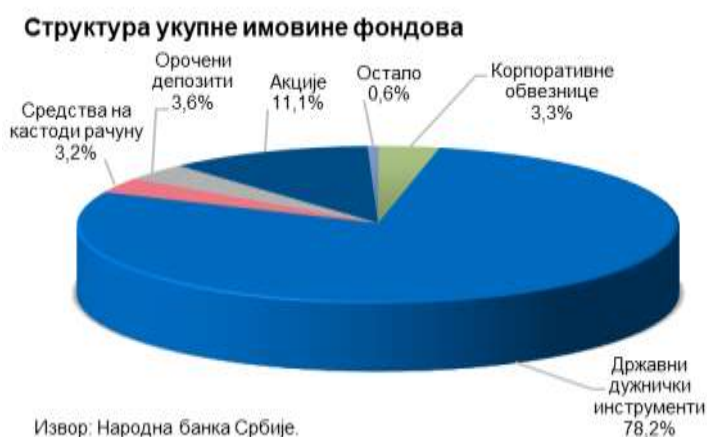
Учешће у нето имовини (у %)	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.			
												T1	T2	T3	T4
Велики (20 и више)	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Средњи (5–19,99)	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Мали (0–4,99)	6	5	4	5	5	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3

Извор: Народна банка Србије.

3. Структура имовине добровољних пензијских фондова

На крају четвртог тромесечја 2019. године, структура улагања имовине фондова није знатније измењена. Највећи удео имале су државне обвезнице, које су чиниле 78,2% укупне имовине. Средства на кастоди рачунима и орочени депозити банака чинили су 6,8%, а акције – 11,1% укупне имовине фондова. Улагање у инвестиционе јединице отворених инвестиционих фондова и потраживања чине класу *остало*, која је износила 0,6%. Имовина фондова уложена је и у корпоративне обвезнице, и то у износу од 3,3% имовине.

Највише средстава уложено је у државне дужничке инструменте – 78,2%.

Посматрано у односу на крај 2018. године, фондови више немају имовину уложу у обвезнице Европске банке за обнову и развој, с обзиром на то да су доспеле у четвртом тромесечју 2019. године.

Ако се посматра крај 2018. године, највеће промене у структури имовине фондова забележене су у класама државних дужничких инструмената и акција

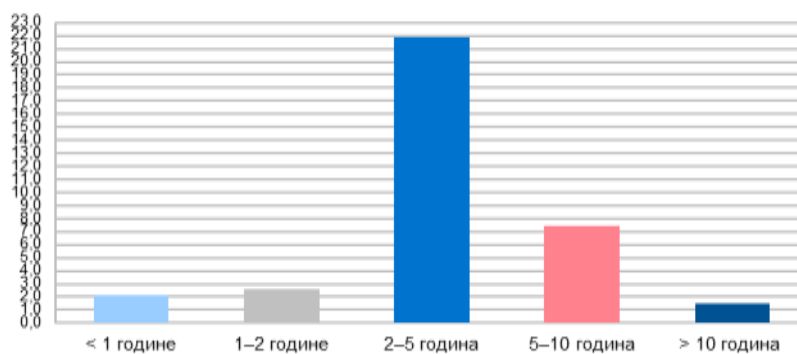
домаћих правних лица. И на крају овог периода портфолио државних дужничких инструмената задржао је доминантну позицију у укупној имовини фондова. Ипак, може се уочити тренд смањења учешћа ових финансијских инструмената у имовини фондова са 83,14%, колико је износило крајем претходне године, на 78,22%.

С друге стране, посматрано у односу на крај претходне године, агрегатна изложеност акцијама домаћих правних лица повећана је са 8,44% на 11,12% укупне имовине фондова, као резултат актуелних трендова на финансијском тржишту Републике Србије.

На крају четвртог тромесечја 2019. године, 6,0% државних дужничких инструмената имало је рок доспећа до годину дана, 7,2% – од једне до две године, 61,6% – од две до пет година, 20,9% – од пет до десет година и 4,3% – преко десет година.

Просечна рочност средстава⁴ уложених у државне дужничке инструменте износила је 3,9 година, што је више него у 2018. години, када је износила 3,4 године.

Рочна структура улагања у државне дужничке инструменте
(у млрд RSD)

Извор: Народна банка Србије.

У домаћој валути, на крају четвртог тромесечја 2019. године, налазило се 87,3% укупне имовине, а у страној валути 12,7% укупне имовине (у еврима).

4. Принос од улагања

На крају четвртог тромесечја 2019. године, *FONDex*⁵ је достигао вредност од 3.064,86.⁶ Пораст *FONDex*-а представља пондерисани просек приноса свих

⁴ Рочност инструмената пондерисана њиховим уделом у укупним улагањима у државне дужничке инструменте.

⁵ *FONDex* је индекс који представља кретање вредности инвестиционих јединица свих добровољних пензијских фондова на тржишту.

⁶ На дан када је први добровољни пензијски фонд почео с радом, 15. новембра 2006. године, почетна вредност *FONDex*-а износила је 1.000.

фондова и за последњу годину дана износио је 7,1%. Принос *FONDex*-а од почетка пословања⁷ износио је 8,9%.

Ако се има у виду структура улагања имовине фонда, на принос утичу: промена криве приноса на државне дужничке инструменте,⁸ промена вредности акција, висина референтне каматне стопе, висине каматних стопа банака и промене курса динара према евр и долару.

У четвртој тромесечју 2019. године, на примарном тржишту дужничких државних инструмената деноминираних у динарима било је реемисија петогодишњих (13,1 милијарда динара), по стопи од 2,3%, и седмогодишњих државних хартија (24,1 милијарда динара), по стопи од 2,7%.

Тржишна вредност емитованих динарских државних дужничких инструмената, по рочности
(у млрд RSD)

Рок доспећа	T4 2018.	T1 2019.	T2 2019.	T3 2019.	T4 2019.
3м	-	-	-	-	-
6м	-	-	-	-	-
12м	-	-	-	-	-
18м	-	-	-	-	-
24м	-	-	-	-	-
36м	-	18,3	25,6	-	-
60м	-	10,6	-	-	13,1
84м	-	18,3	48,6	41,0	24,1
120м	-	-	-	-	-
Укупно	0,0	47,2	74,2	41,0	37,2

Извор: Министарство финансија.

Извршне стопе емитованих динарских државних дужничких инструмената, по рочности

Рок доспећа	T4 2018.	T1 2019.	T2 2019.	T3 2019.	T4 2019.
3м	-	-	-	-	-
6м	-	-	-	-	-
12м	-	-	-	-	-
18м	-	-	-	-	-
24м	-	-	-	-	-
36м	-	3,7%	3,4%	-	-
60м	-	4,0%	-	-	2,3%
84м	-	4,6%	4,4%	3,4%	2,7%
120м	-	-	-	-	-

Извор: Министарство финансија.

⁷ Годишња стопа.

⁸ Пад каматне стопе утиче на раст цене дужничких инструмената и обрнуто. Цене инструмената дуже рочности осетљивије су на промене каматних стопа.

У четвртом тромесечју 2019. године било је реемисија трогодишњих (58,9 милиона динара) евроденоминованих државних дужничких инструмената, по стопи од 0,6%, и десетогодишњих инструмената (34,5 милиона динара), по стопи од 1,9%.

Тржишна вредност емитованих евроденоминованих државних дужничких инструмената, по рочности
(у млн EUR)

Рок доспећа	T3 2018.	T4 2018.	T1 2019.	T2 2019.	T3 2019.	T4 2019.
12м	-	-	-	-	-	-
24м	-	-	71,0	74,6	-	-
36м	-	-	64,2	53,6	-	58,9
60м	-	-	41,2	92,4	-	-
84м	-	-	-	-	-	-
120м	-	-	69,7	-	-	34,5
180м	-	-	49,4	-	-	-
Укупно	-	-	295,5	220,6	-	93,4

Извор: Министарство финансија.

Извршне стопе емитованих евроденоминованих државних дужничких инструмената, по рочности

Рок доспећа	T3 2018.	T4 2018.	T1 2019.	T2 2019.	T3 2019.	T4 2019.
12м	-	-	-	-	-	-
24м	-	-	1,0%	0,8%	-	-
36м	-	-	1,3%	1,2%	-	0,6%
60м	-	-	1,8%	1,5%	-	-
84м	-	-	-	-	-	-
120м	-	-	3,3%	-	-	1,9%
180м	-	-	3,6%	-	-	-

Извор: Министарство финансија.

На Београдској берзи су током четвртог тромесечја 2019. године порасле цене акција за 6,7%, мерено индексом *BELEX15*⁹ (вредност индекса на крају децембра била је 801,69). Индекс за последњу годину дана порастао је за 5,3%.

Референтна каматна стопа на крају децембра 2019. године износила је 2,25%. Ниво каматних стопа које фондови остварују на средства у динарима на кастоди рачунима прати кретање референтне каматне стопе.

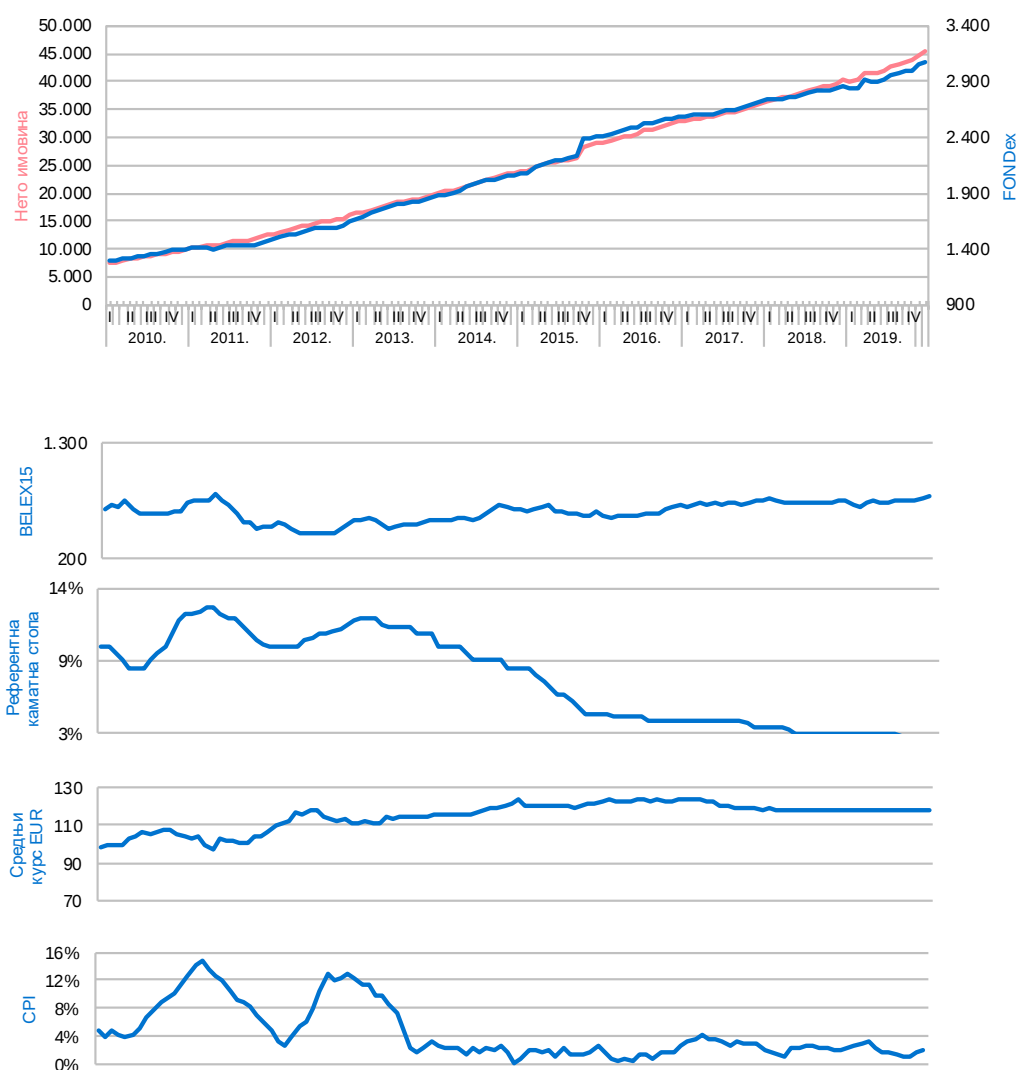
У четвртом тромесечју 2019. године динар је незнатно ослабио према евр, тако да је на крају овог тромесечја вредност динара мања за око 0,1% него на крају

⁹ Од укупног улагања фондова у акције, највећи део односи се на акције које се налазе у корпи *BELEX15*, тако да овај индекс представља добар репер („бенчмарк“) за акцијски део портфолија фондова.

претходног тромесечја. У истом периоду, вредност динара је према америчком долару већа за 2,3%.

Стопе раста цена у октобру, новембру и децембру биле су 0,1%, 0,2% и 0,5%, респективно. Потрошачке цене су у децембру 2019. године веће за 1,7% од цена у истом месецу претходне године.¹⁰

Кретање вредности нето имовине, FONDex-а и кључних показатеља ДПФ
(у млн RSD, јединицама, односно у %)

¹⁰ Извор: Републички завод за статистику.

5. Накнаде друштва за управљање

Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима прописује да друштва за управљање наплаћују накнаду за услуге друштва и накнаду за пренос рачуна члана фонда. Накнаде за услуге друштва за управљање јесу накнаде приликом уплате пензијског доприноса и накнаде за управљање фондом. Накнада за пренос рачуна може бити наплаћена само у висини стварних трошкова преноса.

Накнаде су један од параметара које члан треба да има у виду приликом избора фонда, али их не треба посматрати изоловано. Висина накнаде зависи и од инвестиционе политике, односно активности инвестирања. По правилу, активнији фондови, намењени млађим особама које ће доприносе уплаћивати у дужем временском периоду, у већем проценту инвестирају у сложеније инструменте, преузимају већи ниво ризика и од таквих фондова очекује се већи принос, због чега имају и веће накнаде. С друге стране, фонд који инвестира пасивно и у сигурније финансијске инструменте требало би да има и мање накнаде. Инвестициону политику фонда, тј. планирано улагање средстава чланова фонда, очекивани принос фонда и ниво ризика који фонд (односно члан) преузима, као и накнаде које друштва наплаћују, треба посматрати заједно при доношењу одлуке о избору фонда.

Накнада приликом уплате је трошак који члан плаћа само једном, као врсту улазне накнаде. Иако видљива на првом кораку, тј. приликом уплате средстава у фонд, то није и највећи трошак за члана.

Накнада при уплати доприноса у четвртном тромесечју 2019. године износила је 20,3 милиона динара, док је у истом периоду висина те накнаде просечно износила 2,01%. Посматрано на годишњем нивоу, накнада при уплати доприноса у 2019. години достигла је износ од 71,8 милиона динара, што је за 8,3% више него у 2018. години, када је износила 66,3 милиона динара.

Накнада за управљање обрачунава се свакодневно на вредност нето имовине фонда и садржана је директно у вредности инвестиционе јединице, тако да обрачуната и објављена вредност инвестиционе јединице јесте вредност након одбитка накнаде за управљање фондом.

У четвртном тромесечју 2019. године, укупна вредност накнада за управљање износила је 139,1 милион динара, што износи око 87% укупно наплаћених накнада и у четвртном тромесечју већа је за 3,5% него у трећем тромесечју 2019. године.

У последњој години дана накнада за управљање износила је 526,7 милиона динара, док је у истом периоду остварена добит од 2,9 милијарди динара. Посматрано у односу на крај 2018. године, накнада за управљање порасла је за 11,1%, а остварена добит већа је за око 900 милиона динара, односно за 41,8%.

Износ наплаћених накнада друштава за управљање

(у млн RSD)

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.			
												T1	T2	T3	T4
Накнада приликом уплате	56,9	54,9	59,4	57,9	60,1	58,7	55,4	53,0	56,8	61,0	18,4	16,2	17,5	17,8	20,3
Накнада за управљање	73,5	117,3	170,7	220,0	284,1	357,8	432,8	514,9	614,4	678,7	123,8	123,9	129,3	134,5	139,1

Извор: Народна банка Србије.

6. Обим трговања хартијама од вредности

Обим промета добровољних пензијских фондова у 2019. години износио је 48,7 милијарди динара, што је највећи износ укупног годишњег обима од почетка пословања фондова.

Просечно учешће добровољних пензијских фондова у промету на Београдској берзи у току овог тромесечја износило је 3,1%.

Трговање добровољних пензијских фондова хартијама од вредности

(у млрд RSD)

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.			
								T1	T2	T3	T4
Обим промета ХоВ	13,2	12,9	21,2	14,5	11,5	24,2	3,2	12,8	11,0	14,4	10,5
Куповина	7,1	9,0	12,1	7,9	6,4	14,7	1,9	7,4	6,4	7,3	5,9
Београдска берза	0,3	0,4	0,5	0,9	1,1	3,7	1,0	1,0	0,6	0,8	0,8
Ванберзанско трговање	0,1	0,7	0,9	1,8	1,1	5,8	0,9	3,8	3,5	5,8	3,6
Аукције државних ХоВ	6,7	7,9	10,7	5,2	4,2	5,1	0,0	2,6	2,4	0,7	1,5
Продаја	4,2	2,0	5,4	3,6	3,0	7,4	1,0	4,0	4,1	7,0	4,5
Београдска берза	0,3	0,6	0,3	0,5	1,9	2,7	0,5	0,0	0,6	0,3	0,5
Ванберзанско трговање	3,9	1,4	5,0	3,2	1,1	4,7	0,5	4,0	3,5	6,6	4,0
Доспеће	2,0	2,0	3,7	2,9	2,1	2,2	0,3	1,4	0,4	0,1	0,1
Однос куповине према продаји и доспећу	1,1	2,3	1,3	1,2	7,5	1,5	1,4	0,0	1,4	1,0	1,3
Учешће у укупном промету на Београдској берзи	2,6%	3,4%	4,1%	6,1%	6,7%	33%	8,3%	9,1%	5,8%	6,1%	3,1%

Извор: Београдска берза и Народна банка Србије.

7. Трансакциони трошкови

Трошкови настали у вези с куповином, продајом и преносом хартија од вредности (накнаде централног регистра, берзанске накнаде, пореске обавезе) и трошкови текућег одржавања непокретности у које је уложена имовина фонда наплаћују се из имовине фонда. Остали трошкови наплаћују се из имовине друштва за управљање.

Укупан износ трансакционих трошкова у 2019. години двоструко је већи од износа у претходној години и износи 17,2 милиона динара. На крају четвртог

тримесечја 2019. године, од трансакционих трошкова, који се наплаћују из имовине фонда, трошкови берзанских накнада имају већи удео од накнада централног регистра, док код трошкова које друштва за управљање плаћају из својих средстава, накнаде брокера имају већи удео од трошкова кастоди банке.

Износ трансакционих трошкова
(у млн RSD)

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.			
										T1	T2	T3	T4
Укупно	9,5	7,0	4,7	6,0	6,2	5,6	7,3	10,5	8,3	7,8	3,2	3,0	3,2
Брокерске накнаде	4,5	2,9	2,0	2,5	2,0	1,3	2,3	4,4	3,0	5,3	0,7	1,0	1,1
Накнаде кастоди банке	2,4	2,2	1,5	1,9	2,0	2,0	2,0	1,9	1,8	0,7	0,7	0,8	0,9
Берзанске накнаде	1,1	0,8	0,3	0,6	0,6	0,8	1,0	1,8	1,3	0,5	0,3	0,6	0,6
Накнаде централног регистра	1,5	1,1	0,9	0,9	1,6	1,6	2,0	1,8	1,6	1,1	1,3	0,6	0,5
Остали трошкови	-	-	-	0,1	0,0	-	0,0	0,6	0,6	0,2	0,2	0,2	0,2

Извор: Народна банка Србије.

8. Број и структура корисника

На крају четвртог тримесечја 2019. године, у фази акумулације¹¹ налази се 201.587 корисника,¹² што је за 9.292 више него на крају 2018. године. Они имају 275.833 склопљена уговора о чланству¹³ у добровољним пензијским фондовима.

Учешће корисника услуга пензијских фондова у укупном броју запослених износи 9,4%.¹⁴

Број уговора и број корисника
(у хиљадама)

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.			
										T1	T2	T3	T4
Број уговора	220,4	234,4	240,4	244,5	252,1	258,1	250,5	253,9	261,7	267,0	269,4	272,8	275,8
Број корисника	166,8	174,9	179,8	183,5	188,0	190,5	183,6	185,4	192,3	195,7	197,5	199,3	201,6
Удео активних корисника у укупном броју корисника	43,9%	35,1%	30,5%	30,3%	31,3%	25,3%	28,5%	33,6%	33,4%	33,8%	33,4%	33,6%	34,4%

Извор: Народна банка Србије.

¹¹ Чланство у фонду дели се на две фазе – фазу акумулације (период у коме се уплаћују средства) и фазу повлачења средстава (период када члан повлачи акумулирана средства).

¹² Број корисника је број особа које су чланови добровољног пензијског фонда (или фондова). Овај број је мањи од броја уговора о чланству, с обзиром на то да знатан број корисника има више од једног склопљеног уговора о чланству у истом или у различитим фондовима.

¹³ Број уговора о чланству је збир броја индивидуалних уговора о чланству и броја чланова свих пензијских планова.

¹⁴ Извор броја запослених лица: Народна банка Србије.

Структура корисника по динамици уплате
(у јединицама и у %)

Корисници који су имали уплату	Период	Број корисника	Удео
	1 месец	69.290	34%
	3 месеца	76.241	38%
	6 месеци	78.913	39%
	12 месеци	83.513	41%
	Од учлањења (1)	179.344	89%
Без средстава на рачунима (2)		22.243	11%
Укупно (1 + 2)		201.587	

Извор: Народна банка Србије.

Износ акумулираних средстава зависи од висине уплата, приноса које остварују фондови, висине накнада и дужине периода акумулације средстава, тако да се с повећањем износа доприноса и периода акумулације средстава, уз приносе које фондови остварују, повећава и износ просечних средстава на индивидуалним рачунима чланова. Просечан износ акумулираних средстава на рачунима чланова који су до сада најмање једном уплатили допринос износио је 252,3 хиљаде динара. На крају четвртог тромесечја 2019. године, број корисника који су чланови два фонда или више њих износио је 41.819, или око 21% укупног броја.

Просечан износ акумулираних средстава на крају периода
(у хиљадама RSD)

2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.			
										T1	T2	T3	T4
52,2	70,5	84,5	105,3	127,3	148,3	179,4	200,6	219,3	235,8	239,9	239,7	245,4	252,3

Извор: Народна банка Србије.

У четвртог тромесечју 2019. године структура корисника по полу и износу њихових средстава није се знатно променила у односу на претходне периоде. Већину чине мушкарци, који у укупном броју корисника учествују са 57%.

Број корисника по броју фондова у којима су чланови
(у јединицама)

Број фондова	Број корисника
1	159.768
2	34.470
3	7.108
4	216
5	20
6	3
7	2
Укупно	201.587

Извор: Народна банка Србије.

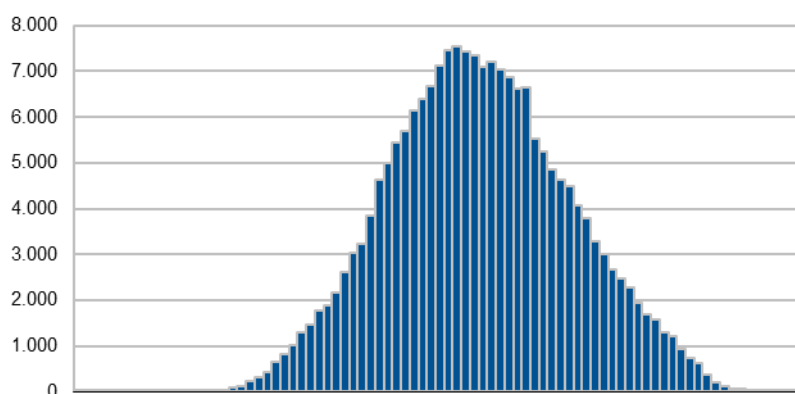
Број корисника по броју закључених уговора о чланству
(у јединицама)

Број уговора	Број корисника
1	145.826
2	42.230
3	9.633
4	3.122
5	562
6	161
7	42
8	9
9	2
Укупно	201.587

Извор: Народна банка Србије.

Расподела корисника и акумулираних средстава по годинама живота

(у јединицама, односно у RSD)

	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60+
Број корисника	204	484	9.891	41.815	71.245	52.766	24.638
Износ средстава (млн)	7	11	437	6.602	19.045	14.572	4.108
Просечна средства	35.776	23.366	44.175	157.890	267.320	276.170	166.748

Извор: Народна банка Србије.

Просечна старост корисника добровољних пензијских фондова на крају четвртог тромесечја 2019. године износи око 47 година, а највише је корисника старости од 40 до 60 година, око 62%. Исто тако, проценат корисника који су старији од 53 године сличан је као у претходним годинама и износи 28%.

9. Уплате, исплате и пренос средстава

У четвртом тромесечју 2019. године, од укупних уплата, 36,8% односи се на индивидуалне уплате, 31,2% на уплате послодаваца који као обвезници уплате својим запосленима уплаћују доприносе у пензијски фонд, док се 32% односи на уплате преко пензијских планова. Укупан износ уплата средстава у добровољне пензијске фондове у 2019. години износио је 3,9 милијарди динара и из године у годину расте.

У четвртом тромесечју 2019. године, укупне нето уплате износиле су 991,87 милиона динара, док су највеће уплате забележене у првом тромесечју 2019. године, када су износиле 1,1 милијарду динара.

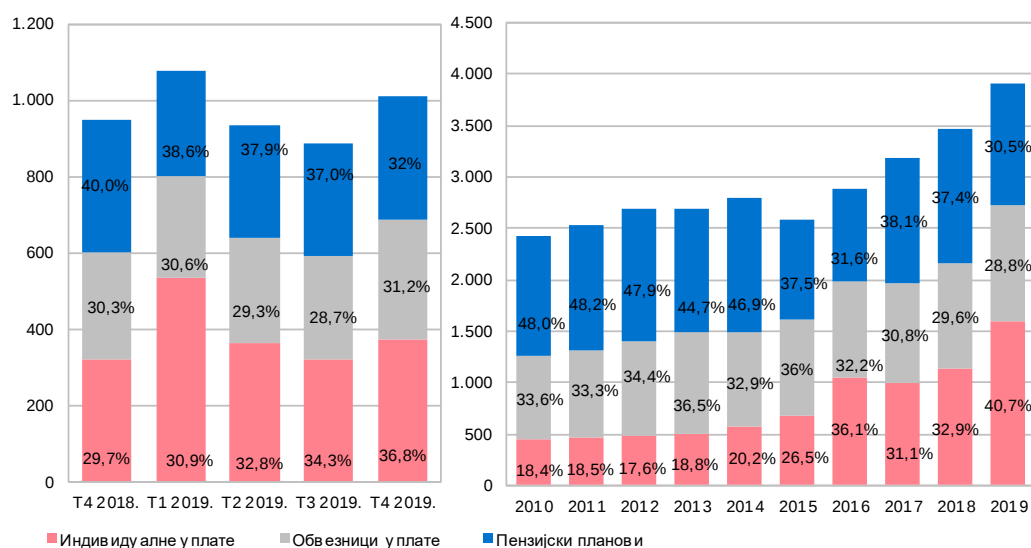
Укупне уплате доприноса у фондове

(у млрд RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.			
												T1	T2	T3	T4
1,50	2,25	2,22	2,43	2,53	2,70	2,70	2,80	2,58	2,89	3,19	3,47	1,08	0,94	0,89	1,01

Извор: Народна банка Србије.

Обим и структура укупних уплата доприноса
(у млн RSD, односно у %)

Извор: Народна банка Србије.

Иако се доприноси могу уплаћивати индивидуално, највећи број уплата реализују послодавци, који својим запосленима уплаћују средства у фонд, чиме показују висок степен одговорности према запосленима. Велики потенцијал за даљи раст броја чланова пензијских фондова управо је у компанијама с великим бројем запослених. На овај начин запослени, односно послодавци, могу уштедети, с обзиром на то да се уплата пензијског доприноса у добровољне пензијске фондове из средстава послодавца ослобађа плаћања пореза на доходак грађана и доприноса за обавезно социјално осигурање до износа од 5.872¹⁵ динара по запосленом месечно, као и да се уплате у истом износу које послодавац врши путем административне забране, обуставом и плаћањем из зараде запосленог ослобађају плаћања пореза. Наведене олакшице представљају додатни вид стимулације за запослене и послодавце да један део издвајања за зараде усмере ка штедњи у добровољним пензијским фондовима.

Средства се највећим делом једнократно исплаћују. С обзиром на то да средства повлаче чланови који испуњавају услове а нису дуго у фонду, акумулирана сума на њиховим рачунима релативно је мала, те је овакав начин исплате и очекиван, иако он не одговара природи добровољних пензијских фондова, која претпоставља коришћење акумулираних средстава дуже времена. С повећањем периода акумулације средстава и суме средстава на рачунима, расте и удео програмираних исплата и других начина повлачења. У 2019. години једнократне исплате чиниле су највећи део укупних исплата, и то 1,5 милијарди

¹⁵ На основу одлуке Владе Републике Србије, једном годишње се врши усклађивање овог износа са висином инфлације у претходној години

динара, док су програмиране и делимичне исплате средстава скоро двоструко порасле у односу на претходну годину и износиле су 211,5 милиона динара.

Укупне исплате средстава члановима фондова

(у млн RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.			
												T1	T2	T3	T4
141,4	384,6	448,5	458,1	517,6	751,7	945,2	1213,4	1226,2	1195,6	1342,4	1412,0	461,2	479,0	388,4	351,3

Извор: Народна банка Србије.

Укупан износ исплата средстава из фондова повећава се из године у годину и у 2019. износио је 1,68 милијарди динара, што је за 267,8 милиона динара више него у 2018. години. Оваква појава нормална је последица развоја система, јер ће се с повећањем доприноса и нето имовине, као и с повећањем броја година функционисања система добровољних пензијских фондова, повећавати и висина исплата, посматрано у апсолутним износима.

У четвртом тромесечју 2019. године, укупне исплате корисницима износиле су 351,3 милиона динара.

Трансфери представљају пренос средстава из једног фонда у други. Члан фонда може пренети део или сва средства, при чему плаћа само стварне трошкове преноса.

У четвртом тромесечју 2019. године трансфери су износили 39,1 милион динара.

Укупан износ пренетих средстава у други фонд у 2019. години износио је 210,3 милиона динара, што је за 8,5% мање него у 2018. години, када је износио 229,7 милиона динара.

Укупни трансфери између фондова

(у млн RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.			
												T1	T2	T3	T4
19,5	235,1	142	216	166	72,3	137,2	126,3	219,7	267,5	263,0	229,7	46,4	55,4	69,3	39,1

Извор: Народна банка Србије.